

EDUSKUNNAN VASTAUS 214/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja rakenerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä alueiden kehittämisen ja rakenerahastohankkeiden rahoittamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi alueiden kehittämisestä ja rakenerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä alueiden kehittämisen ja rakenerahastohankkeiden rahoittamisesta (HE 190/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 22/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

alueiden kehittämisestä ja rakenerahastotoiminnan hallinnoinnista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on luoda vuorovaikutukseen, eri toimijoiden työnjakoon ja yhteisiin tavoitteisiin perustuva alueiden kehittämisen järjestelmä. Tavoitteena on lisäksi sovittaa yhteen kansallisen aluepolitiikan ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toteuttaminen toimivaksi kokonaisuudeksi. Järjestelmä luo edellytykset aluelähtöiselle kestävästä kehityksestä perustuvalla kasvulla ja uudistumisella sekä hyvinvoinnille ja sosiaaliselle eheydelle.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan alueiden kehittämiseen sekä alueiden kehittämistä koskevien kansallisten ja Euroopan unionin rakenerahastoista rahoitettavien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun, hallintointiin, arviointiin, seurantaan ja yhteensovittamiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alueella* maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;

2) *rakennerahastoilla* Euroopan aluekehitysrahastoa, jäljempänä *aluekehitysrahasto* ja Euroopan sosiaalirahastoa, jäljempänä *sosiaalirahasto*;

3) *rakennerahasto-ohjelmalla* Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -toimenpide-ohjelmaa;

4) *alueellisilla suunnitelmissa* aluelähtöisesti ja alueellisen organisaation johdolla tehtävää ohjelmavalmistelua;

5) *valtakunnallisilla teemoilla* ohjelmassa olevia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, jotka on valmisteltu ministeriöiden kesken niiden keskeisten strategioiden pohjalta;

6) *rakennerahastovaroilla* Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

7) *välittävällä toimielimellä* viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

8) *yleisasetuksella* yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

4 §

Alueiden kehittämisen tavoitteet

Alueiden kehittämisen tavoitteena on:

1) vahvistaa alueiden tasapainoista kehittämistä sekä kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä;

2) vahvistaa ja monipuolistaa kestäväällä tavalla alueiden elinkeinorakennetta sekä edistää taloudellista tasapainoa;

3) edistää kestävästä työllisyyttä sekä väestön osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta;

4) vähentää alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja ja kannustaa käytettävissä olevien voimavarojen täysimääräiseen käyttöön ottoa kestäväällä tavalla;

5) parantaa alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistää niiden kulttuuria;

6) parantaa elinympäristön laatua ja kestäväää alue- ja yhdyskuntarakennetta.

5 §

Vastuu alueiden kehittämisestä

Vastuu alueiden kehittämisestä on kunnilla ja valtiolla sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta kussakin maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena. Maakunnan liitto on kuntayhtymä, jossa alueen kuntien on oltava jäsenenä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla niille säädettyjä tai erikseen määrättyjä valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä toimialueellaan.

6 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

Valtioneuvosto päättää hallituskaudella toteutettavista valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä (*aluekehittämispäätös*).

Alueiden kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelevät hallinnonalaansa varten alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet osana valtioneuvoston päätöstä. Painopisteiden tarkentamiseksi ja toteuttamiseksi voidaan laatia useampia kuin yhtä hallinnonalaa koskevia erityisohjelmia.

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 25 §:ssä tarkoitettu maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava sekä maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittava maakuntaohjelma. Maakunta-kaavasta säädetään erikseen.

Lisäksi laaditaan Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmia.

Edellä tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista voidaan rahoittaa valtion talousarvion rajoissa.

2 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa alueiden kehittamisestä ja siihen liittyvästä yhteensovittamisesta sekä aluekehittämispäätöksen ja kansallisten rakennerahasto-ohjelmien valmistelusta yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden alueiden kehittämisen tai ohjelmien toteuttamisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa rakennerahasto-ohjelman hallinnoinnista ja toimeenpanosta hallinto- ja todentamisviranomaisena. Työ- ja elinkeinoministeriö voi siirtää osan hallinto- ja todentamisviranomaisen tehtävistä välittävälle toimielimelle.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten kansallisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien liittojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

8 §

Rakennerahasto-ohjelman hallintoviranomaisen

Hallintoviranomainen vastaa yleisasetuksen 125 artiklan mukaisesti rakennerahasto-ohjelman hallinnoinnista ja toimeenpanosta noudattaen moitteettoman varainhoidon periaatteita ja hoitaen ne tehtävät, joista Euroopan unionin lainsäädännössä ja tässä laissa säädetään.

Hallintoviranomainen vastaa valtion talousarvion pääluokkaansa otettujen rakennerahastovarojen ja vastaavien kansallisten varojen osoittamisesta välittävien toimielinten käytettäväksi. Varojen osoittamispäätöksessä se voi asettaa välittävän toimielimen noudatettavaksi asiaa koskevaan Euroopan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia ehtoja ohjelman hallinnoinnista, tuen myöntämisestä, maksamisesta, seurannasta ja valvonnasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallintoviranomaisen tehtävistä.

9 §

Rakennerahasto-ohjelman todentamisviranomaisen

Todentamisviranomaisen hoitaa sille yleisasetuksen 165 artiklan mukaan kuuluvat sekä tässä laissa ja alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (/) säädetyt tehtävät.

Todentamisviranomaisen voi yhteisymmärryksessä hallintoviranomaisen kanssa asettaa 8 §:n 2 momentin mukaiseen varojen osoittamispäätökseen välittävien toimielinten noudatettavaksi sellaisia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä sen 1 momentin mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä todentamisviranomaisen tehtävistä.

10 §

Rakennerahasto-ohjelman tarkastusviranomaisen

Yleisasetuksen 123 artiklan 4 kohdan mukainen tarkastusviranomaisen toimii valtiovarainministeriössä valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä. Tarkastusviranomaisen on oltava hallinto- ja todentamisviranomaisesta toiminnallisesti riippumaton.

Tarkastusviranomaisen hoitaa sille Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa ja

alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa säädetty tehtävät. Se vastaa myös yleisasetuksen 124 artiklan 2 kohdan mukaisen riippumattoman tarkastuselimen tehtävistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusviranomaisen tehtävistä.

11 §

Välittävä toimielin

Välittävä toimielin vastaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyvistä tehtävistä siten kuin niistä erikseen laissa säädetään.

Välittävällä toimielimellä tulee olla sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset edellytykset tehtävän hoitamiseen.

Välittäviä toimielimiä ovat työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, maankuntien liitot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Innovaatorahoituskeskus Tekes.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä välittävälle toimielimelle asetettavista edellytyksistä ja tehtävistä.

12 §

Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (*vähävaraisten rahasto*) mukaisista jäsenvaltiolle kuuluvista tehtävistä.

Ohjelman tarkastusviranomaisen toimii valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusviranomaisen tehtävistä.

13 §

Alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta

Alueiden kehittämistä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista, ohjelmien kokonaisuuden seuranta ja tuloksellisuuden arviointia sekä ennakoitua varten työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta, jonka tehtävänä on erityisesti:

1) sovittaa yhteen kansallisten alueiden kehittämistä koskevien päätösten, suunnitelmien ja ohjelmien, kumppanuussopimuksen, rakennerahastojen, maaseuturahaston ja kalatalousrahaston ohjelmien valmistelua ja toteuttamista;

2) seurata 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten, suunnitelmien, ohjelmien sekä sopimusten kokonaisuuden tuloksellisuutta sekä arvioida niiden vaikuttavuutta; ja

3) käsitellä 1 kohdassa tarkoitettuihin ohjelmiin liittyviä lainsäädäntöehdotuksia ja muita ohjelmien toteuttamiseen liittyviä keskeisiä asiakirjoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien lisäksi alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta voi tehdä ehdotuksia yhteensovittamisen ja vaikuttavuuden parantamiseksi työ- ja elinkeinoministeriölle sekä hallintoviranomaisille ja rakennerahasto-ohjelman seurantakomitealle.

Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan ja määrää sen puheenjohtajan. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää neuvottelukunnan jäsenistön muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä neuvottelukunnan kokoonpanosta, toimikaudesta ja tarkemmista tehtävistä.

14 §

Seurantakomitea

Rakennerahasto-ohjelman täytäntöönpanon, vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden seuranta varten on seurantakomitea. Seurantakomitea hoitaa sille Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty tehtävät.

Valtioneuvosto asettaa seurantakomitean ja määrää sen puheenjohtajan. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää muutoksista seurantakomitean kokoonpanossa ja jäsenistössä. Seurantakomitea voi kutsua asiantuntijoita. Seurantakomitean kokoonpanoon ja jäseniin sovelletaan, mitä niistä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään. Seurantakomitea laatii itselleen työjärjestyksen.

Seurantakomitean jäsenen tämän toimiessa tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Seurantakomitean on pyrittävä päätöksenteossaan yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee kanta, jota kaksi kolmannelle äänestäneistä on kannattanut.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä seurantakomitean toimikaudesta, kokoonpanosta, jäsenistä ja tehtävistä.

15 §

Seurantakomitean sihteeristö

Seurantakomitealla on sihteeristö, jonka seurantakomitea nimeää ja määrää sille tehtävät. Sihteeristössä ovat edustettuina tasapuolisesti seurantakomitean jäsenistössä olevat viranomaiset.

Sihteeristön tehtävänä on hoitaa seurantakomitean asioiden valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä.

16 §

Yhteistyöryhmät

Tässä laissa tarkoitettujen erityisohjelmien tai muiden aluepoliittisesti merkittävien kokonaisuusien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä ennakoitua, seurantaa ja arviointia varten voidaan asettaa yhteistyöryhmiä. Yhteistyöryhmissä ovat edustettuina jäsenet sellaisista ministeriöistä ja muista tahoista, joilla on keskeinen merkitys asian toteuttamisen kannalta. Yhteistyöryhmät asetetaan erityisohjel-

man toteuttamisajaksi, muut yhteistyöryhmät asetetaan hallituskaudeksi.

Valtioneuvosto asettaa yhteistyöryhmät ja määrää niiden puheenjohtajat. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää yhteistyöryhmien jäsenistön muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmien kokoonpanosta, toimikaudesta, työskentelytavoista ja tehtävistä.

17 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävissä:

1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisten, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia;

2) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;

3) osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen laatimiseen sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;

4) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua;

5) vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista;

6) vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta

ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa muualla kuin Helsingin seudulla;

7) vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

8) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen seuraavaa neljää vuotta koskevaan rahoitussuunnitelmaan, lukuun ottamatta liikunnan koulutuskeskusten hankkeita;

9) asettaa alueelliset liikuntaneuvostot;

10) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;

11) vastaa ennakkoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuutta;

12) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä; sekä

13) hoitaa muut tässä laissa säädetty tehtävänä.

18 §

Maakuntien liittojen yhteistoiminta-alueet

Maakuntien liittojen yhteistoiminnan järjestämiseksi maa jaetaan maakuntien yhteistoiminta-alueisiin. Maakunnan liitto voi kuulua 19 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi vain yhteen yhteistoiminta-alueeseen.

Maakuntien liittojen yhteistoiminta-alueen on muodostettava toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen kokonaisuus yhteistoiminnan kohteena olevien tehtävien hoitamiseksi. Yhteistoiminta-aluejako tulee ottaa huomioon muodostettaessa sellaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueita, joissa hoidetaan kaikkia keskuksen toimialaan kuuluvia tehtäviä.

19 §

Yhteistoiminnassa hoidettavat tehtävät

Maakuntien liittojen yhteistoiminnan piiriin kuuluu sellaisten 17 §:ssä tarkoitettujen tehtävien käsittely ja niitä koskeva päätöksenteko, jotka:

1) ovat alueen pitkäjänteisen kehittämisen kannalta merkittäviä;

2) sisältyvät maakuntaohjelmiin ja niiden toimeenpanosuunnitelmiin tai muihin alueiden kehittämiseen merkittävästi vaikuttaviin suunnitelmiin, kuten liikennettä koskeviin suunnitelmiin; sekä

3) koskevat pääosin koko yhteistoiminta-alueetta.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkunnat voivat yhtäpitävin päätöksin tai perussopimuksessa antaa muitakin alueiden kehittämiseen tai maakunnan suunnitteluun liittyviä tehtäviä yhteistoiminnassa käsiteltäviksi ja päätettäviksi.

20 §

Yhteistoiminta-alueen päätöksenteon järjestäminen

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkuntien on sovittava yhteistoiminnan piiriin kuuluvien asioiden käsittelyn ja päätöksenteon järjestämisestä joko siten, että päätösvaltaa käyttää maakuntien liittojen yhteinen toimielin, tai siten, että päätösvaltaa käyttävät maakuntien liitot yhtäpitävin päätöksin.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen on sovittava yhteistoiminnassa käsiteltävien ja päätettävien asioiden valmistelusta ja sitä koskevasta vastuusta.

21 §

Maakuntien liittojen yhteinen toimielin ja sen valitseminen

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen valtuustot asettavat yhteisen toimielimen ja valitsevat siihen jäsenet, jos 3 momen-

tissa tarkoitettussa yhteistoimintasopimuksessa niin määrätään. Muussa tapauksessa yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat maakunnan liiton jäsenkunnat asettavat yhteisen toimielimen ja valitsevat siihen jäsenet samassa yhteydessä ja samaa menettelyä käyttäen kuin ne valitsevat edustajansa maakuntien liittojen valtuustoon. Toimielimessä edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkuntien alueella vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Jos 1 momentissa tarkoitettu yhteinen toimielin päätetään valita kesken kunnallisvaalien mukaan määräytyvän toimikauden, yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen valtuustot valitsevat sen jäsenet ensimmäisen kerran.

Yhteisen toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista, toimielimen muista kuin laissa säädettyistä tehtävistä sekä muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista sovitaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien yhteistoimintasopimuksessa. Sopimuksen hyväksymiseen sovelletaan muutoin, mitä kuntalain (365/1995) 79 §:n 1 momentissa säädetään kuntayhtymän perussopimukselta.

22 §

Yhteistoimintaan velvoittaminen

Valtioneuvosto voi velvoittaa yhteistoiminta-alueen maakuntien liitot ja niiden jäsenkunnat aloittamaan yhteistoimintaa koskevat neuvottelut ja samalla määrätä yhteistoiminnan käynnistämiseksi välttämättömistä asioista. Valtioneuvoston määräys on voimassa siihen asti, kunnes yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkunnat pääsevät sopimukseen yhteistoiminnasta.

Jos 20 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhtäpitäviä päätöksiä ei saada maakuntien liitoissa tehtyä ja siitä on merkittävää haittaa valtion ja

kuntien väliselle yhteistyölle alueiden kehittämisessä, valtioneuvosto voi velvoittaa jäsenkunnat edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen yhteisen toimielimen perustamiseen.

23 §

Maakuntien liittojen muu yhteistyö

Maakuntien liitot voivat sopia yhteistyöstä muita kuin 19 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä koskevissa asioissa, jos se on 17 §:n mukaisten tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista.

24 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnassa on alueen kehittämiseen vaikuttavien suunnitelmien ja sopimusten sekä kansallisten ja Euroopan unionin osarahoittamien ohjelmien toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä.

Maakunnan yhteistyöryhmä toimii yleisasetuksen 5 artiklan mukaisena kumppanuuselimenä maakunnassa.

Yhteistyöryhmän asettaa maakunnan liiton hallitus. Yhteistyöryhmän jäsenet asetetaan kunnanvaltuuston toimikaudeksi ja saamelaiskäräjien osalta saamelaiskäräjien toimikaudeksi.

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta seuraavat keskeiset tahot:

- 1) alueen kunnat ja maakunnan liitto sekä Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;
- 2) ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;
- 3) alueen kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristöjärjestöjä ja tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavia järjestöjä.

Maakunnan liiton hallitus nimeää yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, jonka tulee olla kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö, sekä 4 momentissa tarkoitettujen tahojen ehdotuksesta

kolme varapuheenjohtajaa, joiden tulee olla yhteistyöryhmän jäseniä.

Yhteistyöryhmä voi asettaa jaostoja yhteistyöryhmässä käsiteltävien muiden kuin 27 §:n 4 momentin mukaisten asioiden valmistelua varten sekä kutsua asiantuntijoita.

25 §

Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenten asema

Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen asettaman jaoston jäsenien sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Jäsenistä on voimassa, mitä kuntalain 32 b ja 33 §:ssä, 34 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä 36—41 ja 43 §:ssä säädetään luottamushenkilöistä. Maakunnan liittoon pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö voidaan kuitenkin valita yhteistyöryhmän jäseneksi.

Edellä 24 §:n 4 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tahoja edustaville yhteistyöryhmän jäsenille maksettaviin palkkioihin ja ansionmenetykskorvauksiin sekä matkakustannusten ja muiden heille tehtävän hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä kuntalain 42 §:ssä säädetään luottamushenkilöistä. Mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tahojen edustajille maksettavista palkkioista ja korvauksista vastaa taho, jota jäsen edustaa.

26 §

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Maakunnan yhteistyöryhmällä on rakennerahastovaroja ja muuta tukea myöntävien viranomaisten edustajista koostuva sihteeristö. Maakunnan yhteistyöryhmä päättää sihteeristön kokoonpanosta siten, että tukea myöntävät viranomaiset tulevat tasapuolisesti edustetuiksi.

Sihteeristön tehtävänä on hoitaa yhteistyöryhmän asioiden valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä.

Sihteeristön tehtävänä on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, seurata ja sovittaa yhteen maakunnan alueella valmisteltavia kansallisten sekä rakennerahasto-ohjelmien, maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston hankkeita ja raportoida niistä yhteistyöryhmälle.

27 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Jollei jäljempänä toisin säädetä, päätöksenteosta ja hallintomenettelystä maakunnan yhteistyöryhmässä on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalain 50, 54, 55 sekä 57—62 §:ssä säädetään. Muilta osin yhteistyöryhmän hallintomenettelyyn sovelletaan hallintolakia (434/2003).

Maakunnan liitto vahvistaa maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen, jossa määrätään asian valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta yhteistyöryhmässä, käsiteltävien hankkeiden koosta ja sisällöstä, jaostojen perustamisesta, niiden kokoonpanosta sekä tarkemmista tehtävistä. Muutoin työjärjestykseen sovelletaan, mitä kuntalaissa säädetään johtosäännöstä.

Yhteistyöryhmän on pyrittävä päätöksenteosaan yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee mielipide, jota kaksi kolmannesta äänestäneistä on kannattanut.

Rahoittava viranomainen ei voi myöntää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävälle tai kokonaiskustannusarvioltaan suurelle alueelliseen suunnitelmaan perustuvalla hankkeella rakennerahaston tukea, jos yhteistyöryhmä ei ole hanketta puoltanut. Rahoittava viranomainen voi poiketa yhteistyöryhmän rahoittamista koskevasta puoltavasta lausunnosta, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä taikka jos hanke ei olisi ohjelmanmukainen. Jos rahoittajataho aikoo yhteistyöryhmän puoltavasta lausunnosta huolimatta tehdä siitä poikkeavan rahoituspäätöksen, sen tulee antaa yhteistyöryhmälle asiasta tieto sekä edellä mainittuihin syihin liittyvät perustelut. Yhteistyöryhmän lausuntoa koskeviin pää-

töksiin ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla. Yhteistyöryhmä saa valtakunnallisiin teemoihin sisältyvistä hankkeista tiedot asianomaisilta ministeriöiltä.

Liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

28 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on alueen maakuntaohjelmassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi:

1) hyväksyä ja tarvittaessa tarkistaa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, jolla suunnataan maakuntaan osoitettua rakennerahastojen ja vastaavaa kansallista rahoitusta sekä muuta alueen kehittämiseen vaikuttavaa rahoitusta;

2) käsitellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavilta osin aluehallintoviraston esitykset strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi;

3) antaa tarvittaessa lausuntoja sen toimialueelle kohdistuvista rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista sekä asettaa tärkeysjärjestykseen alueen osallistumisen niihin; lausunto ei ole rahoittajaa velvoittava;

4) antaa 27 §:n 4 momentin mukainen sitova lausunto alueelliseen suunnitelmaan sisältyvää hankihakemuksesta;

5) edesauttaa laajojen, aluekehittämisen kannalta merkittävien hankekokonaisuuksien valmistelua ja edistää niiden toteuttamista eri rahoitusvälineillä;

6) tehdä tarvittaessa rakennerahasto-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä valintakriteerejä tarkentavia alueellisia valintakriteerejä ja ilmoittaa niistä hallintoviranomaiselle

sekä huolehtia tarvittavista menettelytavoista niiden soveltamiseksi alueella;

7) määritellä tarvittavat alueelliset menettelyt, joilla varmistetaan rahoitettaviksi hyväksyttävien hankkeiden mahdollisten ympäristövaikutusten selvittäminen ennen rahoituspäätösten tekoa;

8) raportoida rakennerahasto-ohjelman toteutumisesta hallintoviranomaiselle ja tarvittaessa esittää sille rakennerahasto-ohjelmaa koskevia muutostarpeita;

9) tiedottaa rakennerahasto-ohjelman toimeenpanosta;

10) hoitaa tarvittaessa myös muita tehtäviinsä liittyviä ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, joista tarvittaessa määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.

Maakunnan yhteistyöryhmän tulee tehtävienensä hoitamista varten saada ennakkoon tarvittavat tiedot rakennerahastojen valtakunnallisista teemoista ja niiden rahoituksesta.

3 luku

Ohjelmatyö

29 §

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet

Valtioneuvosto päättää hallituskaudeksi valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä. Valtioneuvoston aluekehittämispäätös ohjaa eri hallinnonalojen ja maakuntien alueiden kehittämistä ja niiden toimenpiteiden yhteensovittamista. Alueiden kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelevät osana aluekehittämispäätöstä hallinnonalaansa varten aluekehittämisen tavoitteet ja keskeiset toimenpiteensä. Lisäksi aluekehittämispäätöksessä voidaan päättää painopisteitä toteuttavien erityisohjelmien käynnistämisestä.

Viranomaisten ja maakuntien liittojen tulee ottaa huomioon aluekehittämispäätös sekä edistää sen toteuttamista. Ministeriöiden tulee pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä lausunto, jos ne tai hallinnonalaansa keskushallintoviranomaiset

ja liikelaitokset valmistelevat alueelliseen kehitykseen merkittävästi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka eivät sisälly aluekehittämispäätökseen tai ne eivät tule käsiteltyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa muussa yhteisessä valmistelussa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä aluekehittämispäätöksen sisällöstä ja seurannasta sekä ministeriöiden tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyn sisällöstä sekä 1 momentissa noudatettavista menettelyistä.

30 §

Erityisohjelmat

Aluekehittämispäätöksen toteuttamiseksi valtioneuvosto voi käynnistää pääasiassa useampaa kuin yhtä hallinnonalaa koskevia määräaikaista erityisohjelmia, jotka se hyväksyy.

Erityisohjelmien alueellista toimeenpanoa koskevia ohjelmaesityksiä voivat laatia julkisoikeudelliset tai yksityisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt. Alueelliset ohjelmaesitykset on sovittava yhteen maakuntaohjelmien kanssa. Alueelliset ohjelmat hyväksyy asianomainen ministeriö tai maakunnan liitto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityisohjelmien tavoitteista ja sisällöstä sekä niitä valmisteltaessa, toimeenpantaessa, seurattaessa ja arvioitaessa noudatettavasta menettelystä.

31 §

Kestävä kaupunkikehittäminen

Rakennerahasto-ohjelman kestävää kaupunkikehittämistä tukevien yhdenmukisten toimenpiteiden toteuttamiseksi työ- ja elinkeinoministeriö valitsee ne kaupungit, joiden on yhteistyössä laadittava kestävä kaupunkikehittämisen suunnitelma. Suunnitelman ja sille aluekehitysrahastosta myönnettävän rahoituskehityksen hyväksyy työ- ja elinkeinoministeriö.

Suunnitelman toteuttamiseksi myönnettävästä sosiaalirahaston rahoituskehityksestä päättää asianomainen maakunnan yhteistyöryhmä.

Aluekehitysrahastosta rahoitettavat hankkeet on rahoitettava kaupungin esityksen mukaisesti, jos ne ovat asiaa koskevan lainsäädännön ja rakennerahasto-ohjelman sekä kaupunkien laatiman kehittämissuunnitelman mukaisia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kestävä kaupunkikehittämisen suunnitelman sisällöstä, toiminnassa noudatettavasta menettelystä sekä toiminnasta vastaavasta tahosta.

32 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii maakuntasuunnitelmaan perustuvan määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Lapin maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy saamelaiskulttuuria koskeva osa.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntasuunnitelma, aluekehittämispäätös ja maakuntaa koskevat muut tässä laissa tarkoitetut ohjelmat. Maakuntaohjelma on laadittava siten, että varmistetaan sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen painopisteisiin ja sisältöön.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa alue-

kehittämispäätöksen perusteella sekä tarvittaessa muulloinkin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakuntaohjelmaa laadittaessa noudatettavasta sisällön rakenteesta, metettelystä ja aikataulusta.

33 §

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma

Maakunnan liiton johdolla valmistellaan kahden vuoden välein maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma maakunnan yhteistyöryhmän hyväksyttäväksi. Suunnitelmaa voidaan tarvittaessa tarkistaa vuosittain.

Suunnitelma sisältää keskeisiä maakuntaohjelmaa toteuttavia hanke- ja toimenpiteisyyksiä sekä kuvaukset niitä koskevista yhteistyösopimuksista, kannanoton rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisiin teemoihin kuuluvista hankehauista ja -suunnitelmista ja alueen osallistumisesta niihin sekä painopisteet, joihin kansallista ja Euroopan unionin rahoitusta kohdennetaan. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan 18 §:ssä tarkoitettujen maakuntien yhteistoiminta-alueiden ja muut maakuntien yhteiset toimenpiteet ja keskushallinnolle tehtävät aloitteet.

Toimeenpanosuunnitelma valmistellaan yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman sisällön rakenteesta, sitä laadittaessa noudatettavasta aikataulusta ja metettelystä.

34 §

Maakuntaohjelman asema

Viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelmat ja niiden toimeenpanosuunnitelmat sekä edistää niiden toteuttamista. Viranomaisten on myös muutoin arvioi-

tava toimenpiteidensä vaikutuksia alueen kehitykseen.

Viranomaisten on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sellaisista alueen kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä, jotka eivät sisälly maakuntaohjelmaan tai poikkeavat siitä merkittävästi.

Ennen kuin valtion viranomainen tekee sellaisen valtion paikallis- tai aluehallinnon toimielimiä, niiden toimialueita, toimipaikkoja tai toimielimistä saatavia palveluja koskevan päätöksen, joka saattaa heikentää asiakaspalvelun saatavuutta tai tekee valtioneuvostolle aloitteen sellaisen päätöksen tekemiseksi, sen on pyydettävä lausunto kunnalta, jota asia koskee. Jos asia koskee kahta tai useampaa kuntaa, lausunto on pyydettävä myös maakunnan liitolta. Jos valtion viranomainen aikoo poiketa lausunnosta, sen on neuvoteltava asianomaisen kunnan ja maakunnan liiton kanssa.

35 §

Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat

Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmien rahoituksen kohdentamisesta, tavoitteista ja toteutustavasta laaditaan kumppanuussopimus Euroopan komission kanssa. Kumppanuussopimuksen laadinnasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden sopimuksen mukaisten ohjelmien laatimiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitetun kansallisen toimenpideohjelman valmistelusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Ohjelma valmistellaan yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen sekä muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tai muuten alueiden kehittämisen kannalta merkittävien yhteisöjen kanssa. Ohjelmaehdotuksen on sisällettävä Euroopan unionin lainsäädännössä esitetyt asiat. Lisäksi ohjelmaa laadittaessa on otettava huomioon aluekehittämispäätöksessä esitetyt linjaukset ja alueelliset

suunnitelmat. Ohjelmaan sisältyvien valtakunnallisten teemojen valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla.

Toimenpideohjelman valmisteluun liittyvien alueellisten suunnitelmien valmistelusta vastaavat maakuntien liitot yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa. Alueellisten suunnitelmien on perustuttava Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön lisäksi alueen maakuntaohjelmiin ja työ- ja elinkeinoministeriön antamiin valtakunnallisiin linjauksiin.

Euroopan alueellisen yhteistyön -ohjelmat valmistellaan yhteistyössä ohjelman toteuttamiseen osallistuvien jäsenvaltioiden kanssa.

Valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta sekä yleisasetuksen 5 artiklan mukaisesta kumppanuudesta ja monitasohallinnonin mukaisesta käsittelystä keskushallinnossa vastaa 13 §:ssä tarkoitettu alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta. Valtioneuvosto päättää kumppanuussopimuksen ja ohjelmaehdotuksen antamisesta Euroopan komissiolle. Ohjelman ja kumppanuussopimuksen muuttamisessa noudatetaan, mitä niiden valmistelusta säädetään. Työ- ja elinkeinoministeriö voi seurantakomitealta hyväksynnän saatuaan tehdä rakennerahasto-ohjelmaan sellaisia muutoksia, jotka eivät ole merkitykseltään huomattavia eivätkä muuta ohjelmalle osoitettavan kansallisen julkisen rahoituksen kokonaisuuttakaan.

Toimenpideohjelman valtakunnallisten teemojen käsittelyä varten ja toteuttamisen tukeiseksi voivat asianomaiset ministeriöt asettaa ohjausryhmiä. Ohjausryhmien kokoonpanossa on huomioitava yleisasetuksen 5 artiklassa kumppanuudelle ja monitasohallinnolle säädetyt edellytykset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ohjelmien ja suunnitelmien valmistelusta ja sisällöstä sekä ohjausryhmien kokoonpanosta ja tehtävistä.

4 luku

Jäsenvaltioiden välisten rakennerahasto-ohjelmien hallinnointi

36 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Euroopan unionin lainsäädännön mukaan jäsenvaltiolle kuuluvista ohjelmien valmisteluun, hallinnointiin ja valvontaan liittyvistä tehtävistä.

37 §

Seurantakomiteat

Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen yhteistyöohjelmissa on seurantakomitea, jonka asettamisesta ja kokoonpanosta sopivat ohjelmaan osallistuvat jäsenvaltiot. Seurantakomitean suomalaiset jäsenet nimeää valtioneuvosto. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vaihdoksista komitean kokoonpanossa suomalaisten jäsenten osalta. Seurantakomitean jäseniin ja kokoonpanoon sovelletaan, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Seurantakomitea voi asettaa hankkeiden valintaa varten hallintokomitean sekä ohjelman toteuttamista tukevia työryhmiä. Hallintokomitean suomalaiset jäsenet nimeää työ- ja elinkeinoministeriö. Seurantakomitea voi kutsua asiantuntijoita.

Muilta osin seurantakomiteaan sovelletaan, mitä 14 §:ssä säädetään.

38 §

Hallintoviranomainen ja todentamisviranomaisen

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen yhteistyöohjelman hallintoviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty viranomainen tai yhteisö. Suomalaisena hallintoviranomaisena voi olla maakunnan liitto tai eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymästä annetussa laissa (554/2009) tarkoitettu suomalainen yhtymä.

Hallintoviranomainen vastaa yhteistyöohjelman hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta moitteettoman varainhoidon periaatteita noudattaen sekä hoitaa ne tehtävät, joista säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä. Hallintoviranomainen voi lisäksi hoitaa 9 §:n mukaiset todentamisviranomaisen tehtävät. Lisäksi hallintoviranomainen hoitaa yhteistyöohjelmaa koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

39 §

Tarkastusviranomainen

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen yhteistyöohjelmassa tarkastusviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty viranomainen. Tarkastusviranomaisen tehtävät on erotettava 38 §:ssä tarkoitettujen hallinto- ja todentamisviranomaisen tehtävistä niin, että tarkastusviranomaisen riippumattomuus voidaan taata.

Tarkastusviranomainen hoitaa sille Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut tehtävät. Lisäksi tarkastusviranomainen hoitaa kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laissa jäljempänä säädetään.

40 §

Tarkastajaryhmä

Edellä 39 §:ssä tarkoitettua tarkastusviranomaista avustaa tarkastajaryhmä. Tarkastajaryhmään kuuluu edustaja jokaisesta yhteistyöohjelmaan osallistuvasta jäsenvaltiosta sekä tarkastusviranomaisen tehtävistä vastaavan jäsenvaltion tai kolmannen maan edustajat. Edustajan vastuulla on toimittaa tarkastusviranomaisen työtään varten edellyttämät tiedot menoista, jotka ovat aiheutuneet sen alueella.

Tarkastajaryhmän suomalaisen jäsenen nimitää työ- ja elinkeinoministeriö. Tarkastajaryhmän puheenjohtajana toimii yhteistyöohjelman tarkastusviranomainen.

41 §

Valvoja

Työ- ja elinkeinoministeriö nimeää hankkeen suomalaiselle tuensaajalle valvojan.

Valvojan tulee olla julkishallinnon- ja talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja). Valvojan tulee olla riippumaton tuen saajasta. Valvojalla on oltava muutoinkin riittävä ammattitaito tehtävän hoitamiseen. Valvojaan sovelletaan tämän toimiessa tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

42 §

Valvojan tehtävät

Valvojaksi nimetty tarkastaa, että osarahoitetut tuotteet ja palvelut on toimitettu ja että tuensaajat ovat maksaneet ilmoittamansa menot ja että ne ovat sovellettavan Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön, yhteistyöohjelman ja asetettujen tukikelpoisuusehtojen mukaiset. Lisäksi valvoja tarkastaa yhteistyöohjelman hallintoviranomaisen edellyttämät asiat.

Valvojalla on oikeus suorittaa tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa hankkeeseen liittyviä tuensaajaan kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastettava on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä ja korvauksetta esittämään valvojalle kaikki tarvittavat tiliasiakirjat sekä muun varojen käyttöön liittyvän aineiston samoin kuin muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

Valvojalla on oikeus ottaa tiliasiakirjat ja muu edellä tarkoitettu aineisto haltuunsa tarkastuksen vaatimaksi kohtuulliseksi ajaksi, jos tarkastus sitä edellyttää. Valvojan pyynnöstä tarkastettavan tulee antaa myös muut tarkastuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarvittavat tiedot.

Valvojalla on oikeus tehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa kaikki rahoituksen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat seikat. Valvojalla on oikeus tarkastuksen suorittamiseksi päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

43 §

Varojen jako

Työ- ja elinkeinoministeriö jakaa aluekehitysrahaston varoja vastaavan valtion rahoitusosuuden asianomaisille ministeriöille, maakuntien liitoille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Jaon edellyttäessä valtioneuvoston käsittelyä työ- ja elinkeinoministeriö tekee esityksen valtioneuvostolle.

44 §

Vastuu rakennerahastovaroista eräissä tapauksissa

Valtion velvollisuuteen suorittaa rakennerahastojen tuki hallintoviranomaiselle siinä tapauksessa, että johtava tuensaaja ei ole saanut perittyä takaisin aiheuttomasti maksettuja tukia tuensaajilta, sovelletaan, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

5 luku

Erinäiset säännökset

45 §

Yhteistyösopimus

Tässä laissa tarkoitettujen ohjelmien tai suunnitelmien toteuttamiseksi voidaan laatia yhteistyösopimuksia, joissa sovitaan ohjelmiin tai suunnitelmiin sisältyvien toimenpiteiden ja hankkeiden toteuttamisesta. Yhteistyösopimus

laaditaan yhteistyössä toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuvien viranomaisten sekä muiden alueen kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa. Yhteistyösopimus laaditaan määräajaksi. Sopimuksen valmistelun yhteydessä tulee varmistaa sen yhteensopivuus aluekehittämispäätöksen ja asianomaisen alueen maakuntaohjelman tavoitteiden kanssa. Sopimuksen allekirjoittavien viranomaisten on otettava sopimukset huomioon toimintaansa ja talouttaan koskevissa suunnitelmissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteistyösopimusta laadittaessa noudatettavasta menettelystä.

46 §

Ohjelmien seuranta ja arviointi

Tämän lain mukaisia ohjelmia valmisteltaessa niitä arvioidaan sen mukaan kuin arvioinnista erikseen säädetään.

Tämän lain mukaisten ohjelmien toteutumisesta ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan ohjelmassa määriteltujen seurantatietojen avulla.

Aluekehittämispäätöksen toteutumisen seurannasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Kukin ministeriö vastaa hallinnonalansa alueiden kehittämisen tavoitteiden seurannasta. Erityisohjelmien seurannasta vastaa asianomainen ministeriö.

Maakuntaohjelmien arvioinnista vastaa maakunnan liitto. Maakuntaohjelmaa toteuttavat viranomaiset toimittavat maakunnan liitoille maakuntaohjelmien seurantaan koskevat tiedot.

Maakuntaohjelmien ja erityisohjelmien tavoitteiden saavuttamista, vaikutuksia ja toimeenpanoa arvioidaan vähintään kerran ohjelmakauden aikana. Arvioinnit tekee ulkopuolinen arvioitsija.

Edellä 35 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien arvioinnista säädetään erikseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä arvioinnissa ja seurannassa noudettavista menettelyistä ja käytettävistä tunnusluvuista.

47 §

Aluejaot

Valtioneuvosto voi määrätä maan heikoimmin kehittyneet alueet kehittämistarpeiden perusteella I ja II -tukialueiksi. Jako tapahtuu pääasiassa kokonaisten kuntien ja tarvittaessa myös kunnan osien muodostamien alueiden pohjalta. Alueita määrättäessä otetaan huomioon Euroopan unionin alueluokitusjärjestelmä ja hallinnollisista rajoista riippumaton alueiden tunnistaminen sekä tarkemmalla tasolla ainakin työssäkäynti, asiointi, kuntien välinen yhteistyö ja liikenneyhteydet. Yleiset määräämis- ja jakoperusteet tukialueisiin säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto voi määrätä äkillisiksi rakennemuutosalueiksi sellaiset alueet, joihin on kohdistunut tai arvioidaan kohdistuvan voimakkaita työpaikkavähennyksiä tai muita äkillisiä alueen talouteen vaikuttavia seikkoja.

Valtioneuvosto voi saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 14 §:ssä tarkoitettua saaristoasiain neuvottelukuntaa kuuluttuaan määrätä mainitun lain 9 §:n nojalla saaristokunnaksi määrätyn kunnan ja sellaisen muun kunnan saaristo-osan, johon valtioneuvosto on päättänyt sovellettavaksi saaristokuntaa koskevia säännöksiä, I tai II -tukialueeseen.

48 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin

kuntalaissa oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Maakunnan yhteistyöryhmän tai maakuntien liittojen yhteisen toimielimen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätökseen kuntalaissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettujen työ- ja elinkeinoministeriön, hallintoviranomaisen ja todentamismviranomaisen 7—9 §:n sekä seurantakomitean 14 §:n nojalla tekemiin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

49 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan alueiden kehittämiseksi annettu laki (1651/2009) ja rakennerahastolaki (1401/2006).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Rakennerahasto-ohjelman, jonka toimeenpano on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, hallinnointiin, seurantaan ja tarkastukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki**alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan alueiden kehittämiseen liittyviin tukiin, jotka rahoitetaan maakunnan kehittämisrahasta tai maaseudun kehittämistä koskevien valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen varatuista kansallisista varoista.

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista kansallisista varoista myönnettäviin 6—8 §:n mukaisiin tukiin Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -Suomen rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoon, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Lain 3 luvun säännöksiä sovelletaan Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -Suomen rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoon kaikilla ohjelmaa toteuttavilla hallinnonaloilla ja kaikissa välittävissä toimielimissä sen lisäksi, mitä asiaan sovellettavassa tukilainsäädännössä säädetään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rakennerahastovaroilla* Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

2) *rakennerahasto-ohjelmalla* Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -toimenpideohjelmaa;

3) *maakunnan kehittämisrahalla* valtion talousarvioon otettuja yksinomaan kansallisia alueiden kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja;

4) *maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin varatuilla määrärahoilla* työ- ja elinkeinoministeriön kansalliseen maaseudun kehittämiseen myöntämiä varoja;

5) *kansallisella julkisella rahoituksella* valtion, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen tuettavaan toimenpiteeseen osoittamaa rahoitusta, etuutta tai suoritusta, joka on rahana määriteltävissä;

6) *omarahoituksella* hakijan tavanomaisessa toiminnassaan hallinnoimia yksityisiä tai julkisia varoja tai luontoissuorituksia, jotka hakija osoittaa hankkeen toteuttamiseen;

7) *tuella* avustusta, joka myönnetään valtion tai Euroopan unionin taikka näiden molempien varoista;

8) *valtiontuella* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, rahoitusta tai muuta etua;

9) *vähämerkityksisellä tuella* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa tarkoitettua Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämää tukea, rahoitusta tai muuta etuutta;

10) *kehittämishankkeella* määräaikaista hankesuunnitelmaan perustuvaa kehittämistoimintaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena ei ole tuottaa välitöntä taloudellista etua tuen saajalle;

11) *investoinnilla* rakennuksen, rakennelman tai rakenteen rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista;

12) *alueella* maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;

13) *rakennerahastohankkeella* rakennerahasto-ohjelman toteuttamiseksi rakennerahastovaroin osarahoitettua hanketta;

14) *välittävällä toimielimellä* viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

15) *yleisasetuksella* yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalo-

usrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

3 §

Viranomaiset

Tämän lain 6—8 §:ssä mainittuja tukia voivat myöntää työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, maakuntien liitot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sen mukaan kuin tässä laissa tarkemmin säädetään. Nämä viranomaiset toimivat tällöin valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

4 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun tukeen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä.

5 §

Tuen saajat

Tukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle.

Tuki voidaan myöntää useammalle kuin yhdelle tuen saajalle yhteisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen saajista.

2 luku

Tukimenettely

6 §

Ministeriöiden myöntämä tuki

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää osan maakunnan kehittämisrahasta ja kansallisiin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin varatusta määrärahadista useam-

paa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti merkittäviin, alueiden tai maaseudun kehittämistä koskeviin hankkeisiin. Hankkeet voivat olla myös ministeriön itse toteuttamia.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää osan Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston varoista ja niitä vastaavista valtion varoista rakennerahasto-ohjelman mukaisesti valtakunnallisesti merkittäviin, useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin hankkeisiin sekä rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin. Hankkeet voivat olla myös ministeriön itse toteuttamia.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää sen käyttöön osoitetuista Euroopan sosiaalirahaston varoista ja niitä vastaavista valtion varoista tukea valtakunnallisesti merkittäviin, useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin rakennerahasto-ohjelman mukaisesti kehittämishankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Maakuntien liittojen myöntämä tuki

Maakuntien liitot voivat myöntää maakunnan kehittämisrahaa sekä Euroopan aluekehitysrahaston varoja ja niitä vastaavia kansallisia varoja:

1) alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin (*alueellinen kehittämisetuki*); kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista;

2) käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- ja parannustöihin perusrakenteen kehittämistä varten (*perusrakenteen investointituki*);

3) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin ainoastaan Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin kehittämis- ja investointihankkeisiin.

Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettujen hankkeiden on oltava rakennerahasto-ohjelman mukaisia.

Maakuntien liitot voivat myöntää alueellista kehittämistukea myös maakunnan liiton itse toteuttamiin hankkeisiin, kuten rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämä tuki

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea rakennerahasto-ohjelmaa toteuttaviin:

1) Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämishankkeisiin; kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista;

2) Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

3) Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettaviin työllisyyden ja osaamisen edistämiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen liittyviin kehittämissankkeisiin.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää osan Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston ja niitä vastaavista kansallisista valtion varoista rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin ja muihin 1 momentin mukaisiin itse toteutettaviin hankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Määrärahat ja niiden alueellinen jako

Tukea voidaan myöntää valtion talousarvioon otettujen määrärahojen rajoissa.

Valtioneuvosto päättää valtion talousarvioon varattujen määrärahojen jakamisesta alueittain.

Tarkemmat säännökset varojen jakamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tuen tulee olla perusteltua sen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta ja tuella tulee olla merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen.

Tukea ei saa käyttää yleisenä toimintatukena.

Tuen saajalla on oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke. Tuen saajalla on lisäksi oltava edellytykset vastata hankkeella aikaansaadun toiminnan jatkuvuudesta hankkeen päättymisen jälkeen, ellei se hankkeen luonteen vuoksi ole tarpeetonta.

Kehittämishankkeen tulosten on oltava yleisesti hyödynnettävissä.

Tuki voidaan myöntää sillä edellytyksellä, että tarvittava rahoitus on osoitettu valtion talousarviossa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen edellytyksistä.

11 §

Vähämerkityksinen tuki

Jos tuki myönnetään vähämerkityksisenä tukena, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija antaa tuen myöntävälle viranomaiselle selvityksen hakijalle jo myönnettyistä ja maksetusta vähämerkityksisestä tuesta ja että tuen määrä ei ylitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää.

Jos tuen kohteena on muu kuin hakijan yritys-toiminta tai tukea siirretään 12 §:n tarkoitetulla tavalla, on tuen edellytyksenä, että vastaava selvitys annetaan jokaisen tuen kohteena olevan tai tuettavaan toimenpiteeseen osallistuvan tahon osalta eikä tuen määrä ylitä minkään tahon osalta vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Jos valtiontuen seuranta varten on perustettu keskitetty valtakunnallinen rekisteri, erillistä selvitystä ei tarvitse esittää niiden tukien osalta, jotka on

myönnetty Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan kuluttua rekisterin perustamisen jälkeen.

Valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta tässä laissa tarkoitettuun tukeen ja vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksistä voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Tuen siirtäminen toiselle tuettavan hankkeen toteuttamista varten

Tukea myöntävä viranomainen voi perustelusta syystä päättää, että tuen saaja voi siirtää osan hankkeen toteuttamisesta sellaiselle yhteisölle, joka täyttää tässä laissa tuen saajalle asetetut edellytykset. Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen siirtäminen on hankkeen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista. Siirrettävän tuen osuus voi olla enintään puolet myönnetystä tuesta ellei tuen myöntänyt viranomainen toisin päättä.

Tuen saajan on ennen siirron tekemistä siirron saajien kanssa laadittavin sopimuksin varmistettava tuen myöntämiselle, maksamiselle ja tarkastamiselle asetettujen edellytysten täytyminen sekä tuen käytölle asetettujen ehtojen noudattaminen. Jos tuki peritään takaisin, tuen saaja vastaa tuen takaisin maksamisesta tuen myöntäneelle viranomaiselle. Tuen saaja vastaa hankkeen asianmukaisesta toteuttamisesta ja ehtojen noudattamisesta suhteessa tuen myöntävään viranomaiseen.

Tarkemmat säännökset tuen siirtoa koskevat menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Yhteishanke

Tuki hankkeen toteuttamiseen voidaan myöntää useammalle kuin yhdelle hakijalle yhteisesti. Yhteishankkeelle voidaan myöntää tukea

vain, jos se on hankkeen tavoitteiden vuoksi perusteltua.

Jokaisen yhteishankkeen hakijoista on täytettävä tuen saajille asetetut edellytykset. Yhteishankkeen kaikkien tuen saajien on osallistuttava hankkeen rahoittamiseen, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Yhteishankkeen tuen saajien on tehtävä hankkeen toteuttamisesta sopimus, jossa määritellään yhteishankkeen osapuolten oikeudet ja velvollisuudet. Lisäksi sopimuksessa on määriteltävä se yhteishankkeen osapuoli, joka vastaa yhteydenpidosta tuen myöntäneen viranomaisen kanssa. Tuen myöntävä viranomainen voi päätöksellään velvoittaa tämän osapuolen myös ilmoittamaan 11 §:n mukaisesta vähämerkityksisen tuen määrästä jokaisen hankkeen osapuolen osalta.

Yhteishankkeessa kaikki tuensaajat vastaavat hankkeen toteuttamisesta yhteisvastuullisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteishankkeissa noudattavasta menettelystä.

14 §

Hyväksyttävät kustannukset

Maakunnan kehittämisrahasta ja kansallisesta maaseudun kehittämiseen tarkoitettua määrärahaa rahoitetuissa hankkeissa tuki voidaan myöntää prosenttiperusteisena korvauksena, kertakorvauksena tai toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Tuki myönnetään hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, joista on vähennetty hankkeeseen välittömästi kohdistuvat tai siihen liittyvät tulot.

Rakennerahasto-ohjelmasta osarahoitettavien hankkeiden hyväksyttäviin kustannuksiin sovelletaan 2 momentin lisäksi, mitä niistä Euroopan unionin lainsäädännössä ja 3 luvussa säädetään.

Tarkempia säännöksiä kustannusten hyväksyttävyydestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tuen määrä

Tuki ei saa kattaa hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyttä määrää, ja tuen hakijan tulee itse (*omarahoitus*) osallistua hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, jollei poikkeamiseen ole erityisiä syitä.

Maakunnan kehittämisrahasta tai kansallisesta maaseudun kehittämiseen varatusta määrärahasta rahoitetuissa hankkeissa osa hankkeen omarahoituksesta tai muusta kuin valtionrahoituksesta voi olla vastikkeetta tehtyä työtä tai tuotantopanoksen luovutusta (*luontoissuoritus*) taikka vastikkeellista todennettavissa olevaa työtä tai vastikkeellista hankkeessa tarvittavan hyödykkeen luovutusta.

Tuki myönnetään prosenttiosuutena hyväksyttävistä kustannuksista tai kertakorvauksena.

Myönnettäessä tukea Euroopan unionin rakennerahastovaroista rahastojen osuukien enimmäismääriin sovelletaan 1 ja 3 momenttien lisäksi, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen määrästä, luontoissuorituksesta ja vastikkeellisesta luovutuksesta.

16 §

Tuen hakeminen

Lain 6 §:n mukaisiin hankkeisiin tukea haetaan asianomaiselta ministeriöltä silloin kun se toimii tuen myöntäjänä. Lain 7 §:n mukaista tukea haetaan siltä maakunnan liitolta, joka myöntää tuen tai jonka alueella tuettava toiminta pääasiassa sijaitsee. Lain 8 §:n mukaista tukea haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Hakemuksesta on käytävä ilmi ainakin hankkeen yhteys ohjelmaan ja riittävät tiedot hakijasta, tuen käyttötarkoituksesta, arvio hankkeen kustannuksista, suunnitelma rahoituksesta sekä arvio vaikutuksista ja tuloksista sekä muista seikoista, jotka tuen myöntävä viranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Jos kyseessä

on 12 §:n mukainen tuen siirto, on hakemukseen liitettävä tiedot niistä hakuvaiheessa tiedossa olevista tahoista, joille tukea on tarkoitus siirtää. Kirjallisesti tehty hakemus on allekirjoitettava.

Yhteishankkeessa tuen hakijoina ovat kaikki yhteishankkeen osapuolet.

Hakemuksessa on selvitettävä, miten valmistelussa on huomioitu hankkeen kannalta merkityksellisten, aiemmin tuettujen hankkeiden tulokset. Lisäksi hakemuksessa on esitettävä selvitys siitä, miten hankkeella aikaansaataa toimintaa tullaan jatkamaan tai tuloksia tullaan hyödyntämään hankkeen päättymisen jälkeen, ellei tämä ole jo toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta.

Hakemus tulee vireille, kun se on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle.

Rakennerahasto-ohjelman mukaisissa hankkeissa on tuen hakemisessa noudatettava lisäksi, mitä 23 §:ssä säädetään.

Tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tuen myöntäminen

Maakunnan liitto päättää 7 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä alueellaan. Maakunnan liitto voi päättää tuen myöntämisestä myös toisen maakunnan liiton alueella toteutettavaan hankkeeseen. Maakuntien liitot voivat myös päättää, että ne myöntävät tuen hankkeeseen yhdessä.

Asianomainen ministeriö päättää 6 §:ssä ja toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 8 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava myönnetyn tuen määrä ja tässä laissa säädetyt tuen ehdot sekä tuen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Päätökseen tulee lisäksi ottaa ne Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset, jotka olennaisesti ja välittömästi vaikuttavat tuen käyttöön ja maksamiseen. Tukipäätöksellä hyväksytään tuettavaa hanketta koskeva hankesuunnitelma.

Myönnettäessä tukea kestävä kaupunkikehityksen hankkeelle on viranomaisen myönnettä-

vä haettu tuki, jos hanke on siihen sovellettavan Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön sekä rakennerahasto-ohjelman mukainen.

Tarkempia säännöksiä tuen myöntämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tukea voidaan myöntää sellaisiin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille.

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on tällöin esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta, ellei hankkeeseen myönnetty tuki ole myönnetty kertakorvausmenettelyn mukaisesti.

Tuen saaja on velvollinen säilyttämään kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä siten kuin kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen käyttöä koskevista ehdoista.

19 §

Tuen maksamisen hakeminen

Tuen maksamista maakunnan kehittämisrahasta ja valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen varatuista määrärahoista rahoitetuissa hankkeissa haetaan tuen myöntäneeltä viranomaiselta. Maksamista haetaan kirjallisesti sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Maakunnan liitto voi päättää, että toinen maakunnan liitto voi hoitaa maakunnan kehittämisrahaan tai rakennerahastovaroihin liittyvät maksatukset sen puolesta.

Lain 6—8 §:n mukaisiin rakennerahasto-ohjelmasta rahoitettuihin hankkeisiin maksatusta haetaan käyttäen EURA 2014 -tietojärjestelmää niin kuin 26 §:ssä säädetään.

Tuen maksamisen hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksatuksen hakemisesta, määräajasta ja siinä noudatettavasta menettelystä.

20 §

Tuen maksaminen

Tuki maksetaan ilman aiheetonta viivytystä takautuvasti päätöksessä hyväksytyyn kustannusmallin mukaisesti tai toteutuneiden, tukikelpoisten kustannusten perusteella. Tukea voidaan maksaa ennakkoon, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltua.

Tarkempia säännöksiä tuen maksamisesta ja ennakkoa koskevasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Tietojen saanti ja luovuttaminen

Tietojen saantiin ja luovuttamiseen sovelletaan mitä 28 §:ssä säädetään.

3 luku

Rakennerahasto-ohjelmahankkeita koskevat erityissäännökset

22 §

Yleiset edellytykset

Rakennerahasto-ohjelmasta osarahoitettavaan hankkeeseen on oltava rakennerahasto-ohjelman mukainen ja sen on edistettävä toiminnalle ohjelmassa asetettuja tavoitteita.

Hankkeen tavoitteet eivät saa myöskään poiketa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (/) 35 §:ssä tarkoitetun kumppanuussopimuksen mukaisesta varojen käyttötarkoituksesta. Muissa kuin yksittäisten yritysten liiketoimintaa koskevissa kehittämissankkeissa on hankkeen tulosten oltava yleisesti hyödynnettävissä.

Välittävien toimielinten on rakennerahasto-ohjelmaa hallinnoidessaan noudatettava asiaa koskevaa Euroopan unionin ja kansallista lainsäädäntöä sekä niihin perustuvia varojen osoittamispäätöksessä asetettuja varojen käytön ehtoja.

23 §

Tuen hakeminen rakennerahasto-ohjelmassa

Rakennerahasto-ohjelmassa tukea haetaan sähköisesti 29 §:n mukaiset edellytykset täyttävässä tietojärjestelmässä. Tuen hakeminen EURA 2014 -tietojärjestelmässä edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Muussa kuin työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämässä EURA 2014 -tietojärjestelmässä hakemus voidaan toimittaa myös sähköisesti verkkopalvelussa tai lomakkeella toimivaltaiselle viranomaiselle. Hakemus tulee allekirjoittaa. Hakemuksen tulee sisältää Euroopan unionin lainsäädännössä ja kyseiseen hankkeeseen sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä sekä tässä luvussa edellytetyt tiedot. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan, mitä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) henkilön yksilöimistä ja tunnistamisesta säädetään.

24 §

Hyväksyttävät kustannukset ja tuen määrä

Tuki myönnetään hankkeeseen tuen myöntävän viranomaisen hyväksymän kustannusmallin mukaan tai hankkeesta aiheutuvien hyväksyttävien, todellisten, tarpeellisten ja määrältään kohuullisten kustannusten perusteella.

Hankkeen rahoitusuunnitelman mukaiset rahoitusosuudet on suoritettava rahallisena suorituksena lukuun ottamatta hankkeen omarahoitusosuutta tai Euroopan sosiaalirahaston hankkeissa muun kuin tuen saajan sellaisia palkkakustannuksia, joihin ei myönnetä tukea.

Yleisasetuksen 69 artiklan mukaisia luontoisuorituksia ei rakennerahastohankkeissa voi käyttää.

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen rahoituksen osuus hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärän.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukimuodoista, niiden määräytymisen perusteista, käyttökohteista sekä enimmäistukimääristä tai -osuuksista sekä menettelyistä.

25 §

Tuen ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetään. Tuen saajan on tällöin esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta, ellei hankkeeseen myönnetty tuki ole myönnetty kertakorvausmenettelyn mukaisesti.

Tuen saaja on velvollinen säilyttämään kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen säilyttämisestä.

26 §

Maksatuksen hakeminen

Maksatusta haetaan sähköisesti toimivaltaiselta viranomaiselta. Muussa kuin EURA 2014 -tietojärjestelmässä maksatusta voidaan hakea myös sähköisesti verkkopalvelussa tai lomakkeella toimivaltaiselta viranomaiselta. Hakemus tulee allekirjoittaa.

27 §

Takaisinperintää koskevat ilmoitukset ja menoilmoitukset

Välittävät toimielimet ja hallintoviranomainen ilmoittavat alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista annetun lain 9 §:n mukaiselle todentamisviranomaiselle Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti sääntöjenvastaisuuksista sekä takaisinperintää koskevista ja muista toimenpiteistä, joihin todettujen virheellisyksien oikaisemiseksi on ryhdytty.

Jos virheellisuuden laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittaviin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, todentamisviranomainen voi velvoittaa välittävän toimielimen tai hallintoviranomaisen määrääjässä ryhtymään toimenpiteisiin, joilla virhe voidaan oikaista tai sen toistuminen estää.

Hallintoviranomaisen tulee varmistaa, että 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden ovat Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisia.

Todentamisviranomaisen laatiessa komissiolle menoilmoitusta se vastaa siitä, että 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden otetaan huomioon menoilmoitusta laadittaessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksia tehtäessä noudatettavasta menettelystä.

28 §

Tietojen saanti ja luovuttaminen rakennerahasto-ohjelmassa

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) annetussa laissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, maakuntien liitoilla ja muilla välittävillä toimielimillä sekä tarkastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijaa tai saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- ja ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen

kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Pyydetyn tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydetessä.

Edellä 1 momentissa mainituilla tiedon saantiin oikeutetuilla viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän hoitamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, maakunnan liitolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä muilla välittävillä toimielimillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta verohallinnolta tuen hakijaa ja saajaa koskevat sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi tai sen valvomiseksi.

Edellä 1 ja 4 momentissa mainitut tiedot voidaan luovuttaa myös sähköisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 1—4 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

29 §

Rakennerahasto-ohjelman tietojärjestelmä

Rakennerahasto-ohjelmassa on työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä EURA 2014 -tietojärjestelmä. Hallintoviranomainen vastaa siitä, että tietojärjestelmä täyttää sille Euroopan unionin lainsäädännössä ja tässä laissa säädetty edellytykset. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä, alueiden kehittämisestä ja rakennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Välittävät toimielimet vastaavat siitä, että tuen hakemista, myöntämistä, maksamista ja valvontaa koskevat

oikeat ja riittävät tiedot tallennetaan EURA 2014 -tietojärjestelmään.

Siirrettäessä tietoa muusta tietojärjestelmästä tämän liitännäisjärjestelmän omistaja vastaa siitä, että siirrettävän tiedon sisältö ja tarkkuus vastaavat EURA 2014 -tietojärjestelmän sisältöä. Liitännäisjärjestelmän omistajalla on velvollisuus noudattaa EURA 2014 -tietojärjestelmän sisältövaatimuksia.

Tuen hakijalla on oikeus seurata EURA 2014 -tietojärjestelmässä tuen hakemista, maksamista, tarkastamista ja takaisinperintää koskevaa EURA 2014 -tietojärjestelmässä käsiteltävän asiansa etenemistä ja tehtyjä päätöksiä.

Asian seuraaminen edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä liitännäisjärjestelmän omistajan velvollisuudesta noudattaa EURA 2014 -tietojärjestelmän tiedonohjaussuunnitelmaa ja järjestelmään tallennettavista muista kuin henkilötietoja koskevista tiedoista.

30 §

Tietojen julkisuus ja säilyttäminen

Tietojärjestelmään tallennettujen tietojen julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Julkisia ovat lisäksi tiedot, jotka jäsenvaltioiden on asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön perusteella julkaistava. Hallintoviranomainen huolehtii tietojärjestelmään tallennettujen tuen saajia, hankkeita ja tuen määrää koskevien tietojen julkisuuteen saattamisesta Euroopan unionin lainsäädännössä edellytyksissä tapauksissa ja tavalla.

Hallintoviranomaisella, todentamisviranomaisella ja tarkastusviranomaisella on oikeus luovuttaa edelleen salassapitosäännösten estämättä Euroopan unionin asianomaiselle viranomaiselle sellaisia EURA 2014 -tietojärjestelmään tallennettuja tietoja, jotka ovat tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä sekä sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä on noudatettu myönnettäessä rakennerahastojen tukea.

Rekisteröidyn oikeuteen tarkistaa häntä koskevat tiedot, niissä olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Jos Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään valtiontuen tai muun tuen seurantaan varten perustettavaksi rekistereitä, EURA 2014 -järjestelmän tiedoista muodostetaan vaa-dittu rekisteri, ja sen tiedot siirretään tarvittaessa vähämerkityksistä tukea tai muuta tukea koskevaan rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojen säilyttämisestä ja määräajoista.

31 §

Päätöksen tiedoksianto

Sähköisesti tehtyyn hakemukseen annettu päätös annetaan tiedoksi siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 18 §:ssä säädetään.

Muu tässä laissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi 1 momentin mukaisesti, jos se, jota asia koskee, siihen suostuu. Muussa tapauksessa päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

32 §

Tarkastusviranomaisen tarkastusoikeus

Tarkastusviranomaisella on oikeus suorittaa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, todentamisviranomaiseen, välittäviin toimielimiin sekä tuen saajiin liittyviä tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan. Jos tukea on siirretty muulle taholle, kohdistuu edellä mainittu tarkastusoikeus myös siirron saajan toimintaan.

Tarkastusviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan välittävään toimielimeen tai tuensaajaan kohdistuvan 1 momen-

tin mukaisen tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon- ja talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (JHTT-yhteisö), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö).

Tilintarkastajaan sovelletaan tämän toimies-sa tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastuksen suorittamisessa.

33 §

Hallintoviranomaisen tarkastusoikeus

Hallintoviranomainen voi suorittaa välittäviin toimieliimiin ja tuensaajiin kohdistuvia tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan.

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toi-

mitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuensaajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Hallintoviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettun tarkastuksen. Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä 32 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

34 §

Todentamisviranomaisen tarkastusoikeus

Todentamisviranomainen voi suorittaa rakenerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, välittäviin toimieliimiin ja tuen saajiin liittyviä tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan.

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuensaajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Todentamisviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettun tarkastuksen. Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä 32 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

35 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano rakennerahasto-ohjelmassa

Tuen myöntänyt ministeriö tai maakunnan liitto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Jos tuen on myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, takaisinperinnästä vastaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka on tuen myöntänyt tai se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka tehtäväksi se on säädetty.

4 luku

Erinäiset säännökset

36 §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

37 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Toimivaltaisen viranomaisen on määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen myöntämistä, maksamista tai valvontaa varten on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella tai tietojen salaamisella on ollut vaikutusta rahoituksen saamiseen;

2) tuen maksamista tai valvontaa varten on kieltäydytty antamasta tarvittavia tietoja, asia-

kirjoja tai muuta aineistoa taikka tarkastusta suoritettaessa kieltäydytty täyttämästä muita tuen saajalle tarkastuksen suorittamiseksi laissa säädettyjä velvollisuuksia;

3) tukea on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

4) sellaisen omaisuuden omistus- tai hallinto-oikeus, jonka hankkimiseen tuki on myönnetty, on luovutettu ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen maksamispäivästä, taikka tuen saaja on lopettanut tuen kohteena olleen toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti;

5) perusrakenteen investointitukena maksetun tuen kohteena olevan toiminnan omistussuhteissa on tapahtunut viiden vuoden aikana avustuksen viimeisen maksuerän maksamispäivästä sellaisia olennaisia muutoksia, jotka vaikuttavat hankkeen luonteeseen tai täytäntöönpanon edellytyksiin taikka hyödyttävät aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä;

6) tuen saaja on olennaisesti laiminlyönyt noudattaa avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja.

Toimivaltainen viranomainen voi määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi taikka osittain tai kokonaan takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen saaja ei ole noudattanut avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja;

2) tuen saaja on joutunut ulosottotoimpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn kohteeksi ja jollei tuen käyttötarkoituksesta muuta johdu;

3) tuki tai sen osa on myönnetty tai maksettu väärin perustein.

Perimättä voidaan jättää määrä, joka ei ylitä 100 euroa.

Yhteishankkeessa vastaavat kaikki tuen saajat tuen palauttamisesta yhteisvastuullisesti.

38 §

Takaisin maksettavan määrän korko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle tuen maksupäivästä lukien korkoa siten kuin Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai, jollei mainitussa

lainsäädännössä asiasta säädetä, korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

39 §

Viivästyskorko

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään asetettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn korkokannan mukaan tai, jollei mainitussa lainsäädännössä asiasta säädetä, maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

40 §

Takaisinperittävän määrän kohtuullistaminen

Toimivaltainen viranomaislainen voi jättää osan virheellisesti tai perusteetta maksetusta tuesta tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osittain perimättä, jos täysimääräinen periminen olisi tuen saajan olosuhteet tai toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

41 §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus takaisinperintään

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä maakuntien liitoille rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista valtion varoista maksetut varat tai yksinomaan valtion varoista maksetut varat tai niiden osan takaisin perittäväksi, jos maakunnan liitto on käyttänyt varat muuhun tarkoitukseen kuin ne on myönnetty, tai on olennaisesti rikkonut varojen käyttämistä koskevia säännöksiä tai varojen osoittamispäätöksessä asetettuja ehtoja.

42 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tarkastaa tässä laissa tarkoitettujen ohjelmien toteuttamista, tukien myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa. Vastaava oikeus on sosiaali- ja terveysministeriöllä, maakuntien liitoilla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla myöntämiensä tukien osalta.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtioneuvoston myöntämää tukea koskevasta Euroopan unionin toimielimen tarkastusoikeudesta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä.

Jos tukea on siirretty muulle taholle, kohdistuu edellä mainittu tarkastusoikeus myös siirron saajan toimintaan.

Edellä 1 momentissa mainitut viranomaiset voivat päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (JHTT-yhteisö), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö).

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastuksen suorittamisessa.

43 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton päätökseen saa hakea muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

44 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan eräiden työ- ja elinkeino-ministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annettu laki (1652/2009).

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan tuen myöntämisaikana voimassa olleita säännöksiä.

Rakennerahasto-ohjelmista, joiden toimeenpano on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, myönnettyyn ja vielä myönnettävään tukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2013
